filo ve rent a car

TÜM OTO KİRALAMA VE MOBİLİTE KURULUŞLARI DERNEĞİ YAYIN ORGANI

TOKKDER
TÜM OTO KİRALAMA VE MOBİLİTE KURULUŞLARI DERNEĞİ

KASIM-ARALIK 2025
SAYI: 143

member of Leaseurope

Günlük Kiralama Sektörünün Araç Yatırımı İlk 9 Ayda 100 Milyar TL Seviyesine Ulaştı

Sürdürülebilirlik Bizim İçin Bir Vizyon Değil, Bir Sorumluluk Alanı

Ahu TURAN
Chery Türkiye Kurucu Kıdemli Başkan Yardımcısı

Sosyal Güvenlik Yönünden Aynı Anda Birden Fazla İş Yerinde Çalışma

Celal ÖZCAN
Sosyal Güvenlik Hizmetleri, Direktör, PwC Türkiye

içindekiler

MAKALE

12

Duygu TURGUT
Esin Avukatlık Ortaklığı

Türk Ticaret Kanunu'nda Birleşme Süreci ve Sermaye Şirketlerinde Kolaylaştırılmış Birleşme Usulü

MAKALE

26

Erkin ŞAHİNÖZ
Stratejik Yönetim Danışmanı, ErkinŞahinöz Akademi Kurucusu, ABD Merkez Bankası FED Eski Araştırma Direktörü

Ekonomik Görünüm & Piyasalar

MAKALE

40

Celal ÖZCAN
Sosyal Güvenlik Hizmetleri, Direktör, PwC Türkiye

Sosyal Güvenlik Yönünden Aynı Anda Birden Fazla İş Yerinde Çalışma

RÖPORTAJ

16

Mürşit UNAT
Oto Plan, 2Plan, YOYO ve Servis Plan Yönetim Kurulu Başkanı

Tüm Şirketlerimizde Yeni Nesil Ürün ve Hizmetleri Yakından Takip Ediyoruz

RÖPORTAJ

34

Mert ATILGAN
Otokoç Otomotiv Kiralama ve İkinci El İş Birimi Lideri

Müşteri Odaklı, Güvenilir, Hızlı ve Rahat Bir Kiralama Süreci Sunuyoruz

MAKALE

44

Hakan GÜZELOĞLU
KPMG Türkiye Ortak, YMM Finansal Vergi Hizmetleri

Operasyonel Kiralama Penceresinden İFM

RÖPORTAJ

20

Ahu TURAN
Chery Türkiye Kurucu Kıdemli Başkan Yardımcısı

Sürdürülebilirlik Bizim İçin Bir Vizyon Değil, Bir Sorumluluk Alanı

RÖPORTAJ

38

Osman TAŞ
QNB Leasing Genel Müdürü

Dijitalleşme ve Operasyonel Mükemmellik, Stratejik Yol Haritamızın Merkezinde Yer Alıyor

MAKALE

56

Av. Muhip Şeyda IŞIKTAÇ
Stj. Av. Beyza Nur ÇİMEN

IŞIKTAÇ&ATABAY Hukuk Bürosu

Enflasyon Karşısında Alacaklının Hak Arayışı

Enflasyon Karşısında Alacaklının Hak Arayışı: Anayasa Mahkemesi'nin Caner Şafak Kararı Üzerine Bir İnceleme

Av. Muhip Şeyda IŞIKTAÇ
Stj. Av. Beyza Nur ÇİMEN

IŞIKTAÇ&ATABAY Hukuk Bürosu, İstanbul, Türkiye,
muhipseyda@isiktac.av.tr, beyzacimen@isiktac.av.tr

1. Sistemsel Bir Sorunun Tespiti

Türkiye'de uzun yıllardır devam eden yüksek enflasyonist ortam, borç ilişkilerinde önemli bir adaletsizliğe yol açmaktadır. Alacaklının uzun süren yargılama süreçleri sonunda alacağına kavuşması; dava tarihi ile tahsil tarihi arasındaki dönemde paranın alım gücünde meydana gelen azalma nedeniyle alacaklı aleyhine fiili zarar doğurmaktadır. Mevcut yasal düzenlemeler uyarınca uygulanan yüzde 9 ile yüzde 24 arasında değişen yasal ve temerrüt faiz oranları, ekonomik gerçekliklerden kopuk kalarak alacaklıların uğradığı reel zararı karşılamaktan uzak kalmaktadır.

Munzam zarar kavramı, alacaklının temerrüt faizini aşan zararını talep edebilmesine imkân tanıyarak alacaklı için önemli bir koruma mekanizması sunmaktadır. Ancak Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarında, munzam zararın varlığının ispatı için alacaklının somut ve özel bir zararı ispat etmesi şart koşulmuş; genel ekonomik olumsuzluklar veya yüksek enflasyon bu ispat için yeterli sayılmamıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin 2024/41763 başvuru numaralı Caner Şafak kararı, alacaklının mülkiyet hakkı ve etkili başvuru hakkını birlikte ele alarak özel hukuk ilişkilerinde devletin bireyleri ekonomik gerçekliğe uygun şekilde koruma yükümlülüğüne dikkat çekmiştir. Bu çalışma; söz konusu kararın gerekçesini, hukuki etkisini ve Türk hukuk sistemine getirdiği yenilikleri incelemeyi amaçlamaktadır.

2. Munzam Zarar Kavramı

Türk Borçlar Kanunu (TBK) m.122[1]'de düzenlenen "aşkın (munzam) zarar" borçlunun temerrüdü nedeniyle alacaklının, faiz dışında uğradığı ek zararı ifade eder. Alacaklı bu maddeye dayanarak yasal faizin karşılamadığı ek zararını borçludan talep edebilecektir.

İlgili maddede aranan şartların mevcut olması ne yazık ki pratikte alacaklının alacağına kavuşabilmesine imkân tanımamaktadır. Yargıtay'ın, özellikle Hukuk Genel Kurulu'nun 29.03.2022 tarihli kararıyla pekişen baskın içtihadı, bu yolu işlevsiz kılmıştır. Yargıtay, alacaklının genel ekonomik göstergeler (enflasyon, döviz kuru vb.) dışında, "durumuna özgü somut vakıalarla" zararını ispat etmesini şart koşmuştur.

Bu katı yorum, alacaklıya ağır bir ispat yükü yükleyerek munzam zarar davasının başarı şansını ortadan kaldırmıştır. Bu doğrultuda Yargıtay'ın diğer hukuk dairelerinden de benzer kararlar çıkmış, böylece alacaklının enflasyonist ortamda korunmasız kaldığı açıkça ortaya konmuştur.

3. Caner Şafak: Başvuru ve Gerekçeli Karar

3.1 Caner Şafak Başvurusu

Başvurucu, konut finansman kredisinden kaynaklanan uyuşmazlık nedeniyle özel bir banka aleyhine 09.11.2010 tarihinde 48.854,-TL asıl alacak üzerinden icra takibi başlatmıştır. Bankanın itirazı üzerine takip durmuş, başvurucu itirazın iptali davası açmıştır. Yaklaşık on yıl süren yargılama sonunda İstanbul 2. Tüketici Mahkemesi, davanın kısmen kabulüne ve takibin yıllık yüzde 9 temerrüt faizi ile devamına karar vermiştir. Karar, 01.07.2020 tarihinde kesinleşmiştir. Borçlu banka, 02.07.2020 tarihinde icra dosyasına 119.114,76 TL yatırarak borcunu ödemiştir.

Başvurucu, yaklaşık on yıllık süreçte ödenen yasal faizin, alacağının enflasyon karşısında uğradığı değer kaybını karşılamadığını belirterek, TBK m.122 uyarınca 100.000, -TL'lik "munzam zarar" talebiyle yeni bir dava açmıştır.

İlk derece, istinaf ve Yargıtay mahkemeleri alacaklının munzam zarar talebini Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarına dayanarak reddetmiştir. Munzam zararın tazmini için ülkedeki yüksek enflasyon, döviz kurundaki artış gibi genel ekonomik olumsuzluklar yeterli görülmemekte, alacaklının zararını kendi durumuna özgü somut vakıalarla ispatlaması gerekmektedir.

Başvurucu, nihai ret kararının ardından 10.07.2024 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur.

3.2 Anayasa Mahkemesi Kararı

Anayasa Mahkemesi vermiş olduğu kararda; özel hukuk kişileri arasındaki borç ilişkilerinden doğan alacakların yüksek enflasyon karşısında değer kaybetmesinin anayasal bir ihlal olduğuna hükmetmiştir. Anayasa Mahkemesi, mevcut yasal faiz oranlarının enflasyonun çok altında kalması ve bu zararı telafi etmesi gereken "munzam zarar" davasının Yargıtay'ın katı yorumları nedeniyle pratikte etkisiz kalması sonucunda, alacaklıların mülkiyet hakkının (Anayasa m.35) ve etkili başvuru hakkının (Anayasa m.40) ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Aynı zamanda tespit edilen ihlalin yalnızca bireysel bir başvurudan ibaret olmayıp binlerce kişiyi etkileyen yapısal bir sorundan kaynaklandığını belirtmiştir. Bu nedenle Mahkeme, Anayasa Mahkemesi İç Tüzüğü m.75[2] uyarınca pilot karar usulünü oy çokluğuyla uygulamaya karar vermiştir.

Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi:

- Yapısal sorunun giderilmesi için kararın bir örneğinin TBMM'ye bildirilmesine,
- Kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren altı ay süreyle benzer başvuruların incelenmesinin ertelenmesine,
- Başvurucunun tazminat talebinin ise yasal düzenleme için TBMM'ye bildirim yapılmış olması nedeniyle reddine,

karar vermiştir.

Karara üç üye ise muhalefet şerhi düşmüştür. Muhalif üyeler, tespit edilen sorunun yasal bir boşluktan değil, mahkemelerin – özellikle Yargıtay'ın- TBK m.122'yi katı ve Anayasa'ya aykırı şekilde yorumlamasından kaynaklandığını belirtmiştir. TBK m.122'nin doğru uygulandığında alacaklının zararını tazmin etmeye elverişli olduğu, dolayısıyla yasama müdahalesiyle değil, uygulama değişikliyle çözülebileceğini ifade etmiştir.

4. Kararın İncelenmesi: Peki Şimdi Ne Olacak?

Verilen karar iki yapısal soruna vurgu yapmaktadır. İlki, yasal faiz oranlarının enflasyon oranlarının oldukça altında kalması nedeniyle alacaklının geç tahsil ettiği alacağının değer kaybetmesidir. İkincisi ise Yargıtay'ın bu konuda benimsediği katı yorumlardır.

Anayasa Mahkemesi, TBMM'ye bu yapısal sorunun giderilmesi için kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren 6 aylık bir süre tanımış ve bu süre içinde mahkemeye yapılan benzer nitelikteki tüm başvuruların incelenmesini ertelemiştir.

TBMM'nin bu süre içinde atabileceği adımlar arasında;

- Yasal faiz oranlarının Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) gibi objektif bir enflasyon göstergesine bağlanması,

- TBK'de değişiklik yaparak munzam zarar taleplerinde ispat koşullarının alacaklı lehine kolaylaştırılması,

yer almaktadır.

Bu tarihi karar sonrasında yapılacak yasal düzenlemeler, Türkiye'de ekonomik adaletin ve mülkiyet hakkının geleceği açısından belirleyici olacaktır.

5. Sonuç

Anayasa Mahkemesi'nin kararı, adaletin yalnızca hukuk metinleriyle sınırlı kalmamasını, ekonomik gerçeklikler zemininde somutlaşması gerektiğini vurgulayan önemli bir içtihat adımıdır. Mahkeme, yüksek enflasyonun mülkiyet hakkı üzerindeki yıkıcı etkisini anayasal bir sorun olarak tescil etmiş ve çözümün, yasama organı tarafından yapısal düzenlemeler yoluyla sağlanması gerektiğini belirtmiştir. Önümüzdeki altı aylık süreçte, TBMM'nin bu anayasal çağrıya nasıl karşılık vereceği, hukuki öngörülebilirliğin güçlendirilmesi ve ekonomik adaletin tesis edilmesi bakımından belirleyici olacaktır.

Kaynakça

[1] 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu m.122: "Alacaklı, temerrüt faizini aşan bir zarara uğramış olursa, borçlu kendisinin hiçbir kusuru bulunmadığını ispat etmedikçe, bu zararı da gidermekle yükümlüdür.

Temerrüt faizini aşan zarar miktarı görülmekte olan davada belirlenebiliyorsa, davacının istemi üzerine hâkim, esas hakkında karar verirken bu zararın miktarına da hükmeder.", (Çevrimiçi) https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6098&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5, E.T. 25.10.2025.

[2] 28351 Sayılı Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü m.75: "(1) Bölümler, bir başvurunun yapısal bir sorundan kaynaklandığını ve bu sorunun başka başvurulara da yol açtığını tespit etmeleri ya da bu durumun yeni başvurulara yol açacağını öngörmeleri hâlinde, pilot karar usulünü uygulayabilirler. Bu usulde, konuya ilişkin Bölüm tarafından pilot bir karar verilir. Benzer nitelikteki başvurular idari mercilerce bu ilkeler çerçevesinde çözümlenir; çözümlenmediği takdirde Mahkeme tarafından topluca görülerek karara bağlanır.

(...)

(5) Bölüm pilot kararla birlikte, bu karara konu yapısal soruna ilişkin benzer başvuruların incelenmesini erteleyebilir. İlgililer erteleme kararı hakkında bilgilendirilirler. Bölüm, gerekli gördüğü takdirde ertelediği başvuruları gündeme alarak karara bağlayabilir.

(...)", (Çevrimiçi) https://www.anayasa.gov.tr/tr/mevzuat/ictuzuk/ , E.T. 27.10.2025.

